

Πιάσαμε πάτο και τώρα ανεβαίνουμε

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΥΡΟΣ: Η λογοδοσία οδηγεί σε μια διεθνή απαίτηση για μεγαλύτερη διαφάνεια

Η οικονομική κρίση αποκάλυψε τις αδυναμίες της λειτουργίας των δημοκρατικών καθεστώτων, τη σχέση του πολιτικού και οικονομικού στοιχείου. Αυτά επσημειώνει ο τέως Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής Νικήφορος Διαμαντούρος. Με την ευκαιρία παρουσίας του στο νησί μας συζητήσαμε όλα αυτά που συμβαίνουν στην Ευρώπη. Ο ίδιος πιστεύει ότι βρισκόμαστε στη φάση όπου με την παγκοσμιοποίηση έχει υπάρξει μια εξαιρετικά μεγάλη αυτονομία των αγορών από την πολιτική εξουσία. Θεωρεί ότι η διαφάνεια και η λογοδοσία εξακολουθούν να υπάρχουν, αλλά επειδή η οικονομική κρίση είναι βαθιά και η ΕΕ δεν έχει αντιδράσει όπως θα έπρεπε, εξακολουθούμε να έχουμε την απογοήτευση, την αίσθηση των πολιτών ότι είναι έρμαιο και τίποτα δεν γίνεται. Ελπίζει πως η πολιτική που υιοθετεί τώρα η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα αποδώσει.

ΦΩΤΟ: ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ

Η οικονομική κρίση αποκάλυψε τις αδυναμίες των δημοκρατικών καθεστώτων

«Δημοκρατία, Πολιτική και Κράτος Δικαίου» η σύζηση που οργάνωσαν ο ΟΠΕΚ, το Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και η Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο.

-Ναι, βρήκα εντυπωσιακό τόσο τον Γενικό Εισαγγελέα όσο και τον Γενικό Ελεγκτή στον τρόπο με τον οποίο εκφράστηκαν. Προσέγγισαν ανοικτά τα θέματά τους και το ακραίο αντέδρασε πολύ θετικά. Υπήρξαν συζητήσεις του τύπου ότι πάμε άσχημα και αρκετοί είπαν ότι ο τρόπος που αντιδράσε η πολιτεία και η κοινωνία είναι αφορμή για

Εξακολουθούμε να έχουμε την απογοήτευση, την αίσθηση των πολιτών ότι είναι έρμαιο και τίποτα δεν γίνεται. Αλλά δεν είναι ακριβώς έτσι.

πιο αισιόδοξες προβλέψεις. Έχω κι εγώ αυτή την εντύπωση συγκρίνοντας με την Ελλάδα, όπου δεν έχουμε τέτοιο ανασταστικό τύπο προσέγγισης. Αντίστοιχα θετικά μηνύματα από την εκδήλωση. Δεν είχαμε μεμψιμοιρία, βεβαιώς ασκήθηκε κριτική, αλλά άλλο κριτική και άλλο μεμψιμοιρία.

Έχασε επικρατεί την Κύπρο το 2012, πώς τη βρήκατε σήμερα;

- Το 2012 που ήλθα δεν είχε γίνει το κούρεμα και δεν υπήρχε η αντίδραση. Σήμερα είστε πάρα πολύ κοντά στην έξοδο από την επιτήρηση. Αυτό σημαίνει ότι μένει μόνο η Ελλάδα σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση υπό επιτήρηση. Σήμερα βρισκόμαστε μια χώρα που δείχνει να πηγαίνει πολύ καλύτερα από πλευρά οικονομικής, αλλά κλυδωνίζεται από το θέμα εμπιστοσύνης στους θεσμούς. Είδα, όμως, μίαν αντίδραση από την κοινωνία και το θεωρώ πολύ θετικό στοιχείο.

Η οικονομική κρίση και κρίση θεσμών και αξιών είναι αλληλεξαρτώμενα;

- Προφανέστατα συνδέονται. Μια κατάσταση που πηγαίνει στραβά δημιουργεί αλυσίδα αντιδράσεων. Το θέμα της κρίσης θεσμών είναι πολύ βαθύτερο και έχει να κάνει με την όλη δομή του κράτους, σε αυτό που εγώ χαρακτηρίζω μετασθωματικές κοινωνίες. Δεν είναι δηλαδή ιδιαίτερα χαρακτηριστικό ούτε της Κύπρου ούτε της Ελλάδας αλλά του συνόλου των διαδοχών κρατών της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Το λέω αυτό γιατί το υπόδειγμα διακυβέρνησης που εξέφραζε η ύστερη οθωμανική αυτοκρατορία εξέφραζε μια ιδιαίτερα προσωπική σύλληψη της εξουσίας. Ο εκάστοτε σουλτάνος, κυβερνήτης ή αρχηγός κράτους ασκούσε την εξουσία με άτομα που δεν ακολουθούσαν οποιοδήποτε θεσμικό ανεξαρτησία ή κατοχύρωση έναντι του εκάστοτε κυβερνήτη.

Τι φταίει ώστε να εξαгонιστούν τα φαινόμενα διαφθοράς και διαπλοκής;

- Δεν μπορεί να απαντήσω με ακρίβεια διότι δεν έχω σε βάθος γνώση της κυπριακής κοινωνίας. Η Κύπρος σε γενικές γραμμές έχει έναν κρατικό μηχανισμό, ο οποίος είναι εμφανής καλύτερος από αυτόν της Ελλάδας. Και αυτό γιατί η Κύπρος «υπέταξε» να είναι κομμάτι της Βρετανικής Αυτοκρατορίας, και ελπίζω να μην παρεξηγήσουν αυτήν τη διατύπωση οι αναγνώστες σας. Η αποικιοκρατία άφησε πίσω της έναν κρατικό μηχανισμό και μια παράδοση εξοικειώσιμης με το κράτος δικαίου, η οποία είναι ευεργετική. Άρπησε πίσω της θεσμούς που τους έχετε αξιοποιήσει. Στην ΕΕ τα τελευταία 25 χρόνια έχει υπάρξει μια μεγάλη ευαισθητοποίηση σε ό,τι αφορά την έννοια της

Φυγή προς τα πίσω οδηγεί σε τραγωδίες

Όμως βλέπουμε τελευταίως εθνικιστικές εξάρσεις με ακραία κινήματα.
-Βεβαιώς, δυστυχώς και στη χώρα μου. Αυτό δείχνει ότι η κρίση, η αδυναμία του ευρωπαϊκού οικοδομήματος να ανταποκριθεί στις προκλήσεις που βγαίνουν από την κρίση, δημιουργεί ευρωσκεπτικισμό, δυναμικές αμφισβήτησης του ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Αυτή τη στιγμή στη δημογραφική πυραμίδα των κρατών-μελών της ΕΕ οι ηλικιακές ομάδες που θυμούνται τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και τις συνέπειές του είναι πολύ μικρότερες από εκείνες που δεν έχουν ανάλογες μνήμες. Είναι πολύ δύσκολο να μιλήσεις σε άτομα που δεν έχουν ποτέ στη ζωή τους ζήσει πόλεμο, πραξικόπημα, χούντα ή ανάλογα φαινόμενα ακραίου εθνικισμού. Η έφαση των εθνικισμών που παρατηρούμε σήμερα αποτελεί συνάρτηση της αδυναμίας της ΕΕ να αντιμετωπίσει τα προβλήματά της, με αποτέλεσμα μια λανθασμένη φυγή προς τα πίσω η οποία οδηγεί σε τραγωδίες. Δεν έχουμε άλλον τρόπο από τον να επιμεινουμε σε αυτή τη φόρμουλα και να τη φτιάξουμε καλύτερη. Αν με εγκαταλείψουμε, πολύ φοβάμαι ότι θα βρεθούμε και πάλι κοντά σε πολύ αρνητικές καταστάσεις εθνικιστικών ανταγωνισμών, οι οποίες οδηγούν στην Ευρώπη στην καταστροφή.

των πολιτών στην πολιτική μειώνεται συνεχώς και αυτο φανταίται με την αύξηση της αποχής.
- Για να περάσεις στην πράξη πρέπει να έχεις ιδέες και χωρίς μπουσούλα δεν ξεκινάς το ταξίδι. Η οικονομική κρίση απεκάλυψε τις αδυναμίες της λειτουργίας των δημοκρατικών καθεστώτων γενικότερα, δηλαδή τη σχέση του πολιτικού και οικονομικού στοιχείου. Αυτή την στιγμή βρισκόμαστε στη φάση όπου με την παγκοσμιοποίηση έχει υπάρξει μια εξαιρετικά μεγάλη αυτονομία των αγορών από την πολιτική εξουσία. Η εξέλιξη αυτή καθιστά τις δημοκρατίες λιγότερο ικανές να ελέγξουν τις οικονομίες τους. Ήδη, έχουν υπάρξει προσπάθειες να αντιμετωπιστεί αυτό το θέμα, όμως δεν είναι κάτι που μπορεί να αλλάξει από μια μέρα στην άλλη. Η διαφάνεια και η λογοδοσία εξακολουθούν να υπάρχουν, αλλά επειδή η οικονομική κρίση είναι βαθιά και η ΕΕ δεν έχει αντιδράσει όπως θα έπρεπε, εξακολουθούμε να έχουμε την απογοήτευση, την αίσθηση των πολιτών ότι είναι έρμαιο και τίποτα δεν γίνεται. Αλλά δεν είναι ακριβώς έτσι.
Γιατί λέτε ότι δεν είναι ακριβώς έτσι;
- Διότι δεν πρέπει να ξεκινάμε ότι η ΕΕ τώρα που μιλάμε, το 2015, για πρώτη φορά μπαίνει σε μια φάση που η Αμερική μπήκε το 2008. Η προσφυγή στην ποσοτική χαλάρωση για αντιμετώπιση της κρίσης εφαρμόστηκε στις ΗΠΑ το 2008 με αποτέλεσμα, χωρίς να πετά η οικονομία των Ηνωμένων Πολιτειών, να είναι πολύ καλύτερη από ό,τι είναι η ευρωπαϊκή, διότι της παρασχεθήκε μεγαλύτερη ρευστότητα η οποία της επέτρεψε να μην στεγνώσει και να λειτουργήσει. Αυτό στην ΕΕ το ξεκινάμε τώρα.
Γιατί χρειάστηκε να περάσουν 7 χρόνια για να

Η ΕΕ πρέπει να διαφυλαχτεί με κάθε τρόπο και να βελτιωθεί

-Διατελέσατε Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής για δέκα χρόνια (2003-2013), τι σας άφησε η εμπειρία αυτή;

-Είμαι πολιτικός επιστήμονας, μου αρέσει να μελετώ και η ειδικότητά μου είναι αυτό που λέγεται συγκριτική πολιτική, δηλαδή μελετώ συγκριτικά διάφορα πολιτικά συστήματα. Ήταν μια μοναδική εμπειρία να έχω 28 χώρες με 28 συστήματα συν το ευρωπαϊκό, τα οποία μπορούσα να παρακολουθήσω. Είδα πάρα πολύ έντονα τις διαφορές μεταξύ του εθνικού και του υπερεθνικού επιπέδου και αποκόμισα μεγάλες εμπειρίες και γνώσεις.
-Είναι ένα από τα προβλήματα της ΕΕ;
-Εγώ δεν είμαι έτοιμος να το χαρακτηρίσω πρόβλημα, διότι το ευρωπαϊκό οικοδόμημα φτιάχτηκε από την αρχή με την πρόθεση να διαφέρει το εθνικό από το υπερεθνικό. Τουλάχιστον στο προβλεπόμενο μέλλον δεν βλέπω ότι υπάρχει καμία πιθανότητα να δημιουργηθεί ένα ενιαίο πολιτικό μόρφωμα που θα

είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες της Ευρώπης. Είναι λάθος να θεωρήσουμε ότι επειδή κάτι τέτοιο υπάρχει από την άλλη μεριά του Ατλαντικού μπορεί να γίνει και στην Ευρώπη, διότι σε αυτή την ήπειρο υπάρχουν χώρες με 800 και 1.000 χρόνια παρελθόν και είναι πολύ δύσκολο μέσα σε 50 χρόνια όλο αυτό το πρόγραμμα να ομογενοποιηθεί.
-Τι είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση;
-Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια συνειδητή προσπάθεια που έγινε μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ώστε να βρεθεί ένας πολιτικός μηχανισμός που θα μπορούσε να συμβάλει αποτελεσματικά στην αποφυγή ενός τρίτου παγκόσμιου πόλεμου. Αυτή είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο στόχος ήταν πώς θα μπορούσαμε να ενώσουμε τις δύο οικονομίες της Γαλλίας και της Γερμανίας έτσι ώστε να μην μπορούν να λειτουργούν ανεξάρτητα, για να μην έχουμε πτωχότητα. Ξεκίνησε η ΕΕ με πολύ καθαρά οικονομικούς στόχους με 6 χώρες, τώρα είναι 28. Μα 28 χώρες δεν κυβερνώνται

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΜΕΛΛΟΝ ΓΙΑ ΜΙΚΡΕΣ ΧΩΡΕΣ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΕ

Είστε ένας από τους τρεις Έλληνες στην ΕΕ που ζητήσατε να παραμείνει η Ελλάδα στο ευρώ το 2012 και το θέμα ακόμα συζητείται. Συζητείται διότι η Ελλάδα είναι εξαιρετικά αμφιθυμία. Η συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων με βάση τις δημοσκοπήσεις είναι υπέρ της παραμονής στο ευρώ και στην ΕΕ. Πάρα πολύς κόσμος έχει πονέσει και λειτουργεί θυμικά και όχι εγκεφαλικά. Εγώ θεωρώ ότι μέλλον για μικρές χώρες όπως η Ελλάδα έξω από την ΕΕ, δεν υπάρχει. Πρέπει να είναι εξαιρετικές για να μένουν στην ΕΕ. Πρέπει να είναι ανταγωνιστικές. Αν κλειστείς στον εαυτό σου και βγει από την προστασία που σου παρέχει αυτό το ευρωπαϊκό οικοδόμημα με όλα του τα στραβά, σίγουρα θα είσαι χειρότερα. Ένας λόγος που μπήκαμε στην ΕΕ είναι για να διασφαλισουμε μεγαλύτερη πολιτική σταθερότητα. Πρέπει να κάνουμε σιδηρόποτα για να διασφαλίσουμε την παρουσία της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.